

Se učimo za šolo – ali za življenje?

mag. Jana Kruh Ipavec
Zavod Republike
Slovenije za šolstvo

Povzetek: Doris Lozej že 22 let dela kot šolska psihologinja na Osnovni šoli Milojke Štrukelj v Novi Gorici. Veliko pomaga otrokom s čustvenimi, vedenjskimi težavami in težavami na različnih področjih učenja. Pri delu uporablja tudi znanje, ki si ga je pridobila med usposabljanjem za NLP-praktika (praktik nevrolingvističnega programiranja). Zdaj se usposablja za naziv NLP-mojster praktik. Kot nekdanja sodelavka se je spomnim kot prijazne, nasmejane, tople in pozitivno naravnane. **Abstract:** Doris Lozej has worked as a school psychologist at the Milojka Štrukelj Primary School in Nova Gorica for 22 years. She works a lot with children with emotional and behavioural problems and pupils with learning disabilities. In her work she also implements knowledge she has acquired training for a NLP (neuro-linguistic programming) practitioner – she is currently training to become a NLP Master Practitioner. As her former colleague I remember her as a kind, happy, warm and optimistic person.

Uvod

Ob razmišljanju, koga povabiti k intervjuju na temo učenje učenja, sem se najprej spomnila na šolsko psihologinjo Doris Lozej, s katero sva bili sodelavki v moji učiteljski karieri. Poznam jo kot sončno in toplo osebo, vedno nasmejana in vsakemu pripravljeno pomagati. Marca 2011 je izdala knjigo Govoreči bumerang. To je terapevtska zgodba za otroke, ki imajo težave s komunikacijo. Prosti čas preživi z družino, ki ji veliko pomeni, posveča se pa tudi sebi, duhovni in strokovni rasti, predvsem z branjem različne literature in s potovanji.

Doris Lozej

Povabilo k sodelovanju je z veseljem sprejela. Kljub vsakodnevnim obveznostim, ki jih ni malo, si

je vzela čas tudi zame. V sončni in mavrični pisarni sva ob pitju kavice prijetno poklepetali.

Dolgo sva bili sodelavki, in kolikor vem, si se ves čas posvečala področju učenje učenja. Kaj te je pritegnilo? Kako to, da si se začela poglobljati v to področje?

Predvsem se mi zdi pomembno, da otroke naučimo, kako se učiti. Ne gre samo za to, da se otrok nauči nekih informacij, ampak tudi za to, kako smiselno uporabiti pridobljene informacije. Pri učenju učenja gre za različne strategije, pristope in metode, ki jih učenec sam ne more znati. Ključna naloga šole je, da otroke čim bolj zgodaj naučimo, kako se lotiti učenja.

Že dolgo delaš na osnovni šoli in spremljala si že veliko generacij. Kaj misliš, kako se učijo današnji osnovnošolci?

Občutek imam, da današnji osnovnošolci pričakujejo hitre rezultate in da se ne učijo dovolj aktivno. Pri učenju namreč ni dovolj, da snov samo prebereš, ampak da se dela lotiš sistematično, po korakih, na koncu pa si vzameš čas za utrjevanje in ponavljanje. Pomembno je tudi, kako se lotiš učenja, s svinčnikom v roki, na kakšen način si izpisuješ ključna dejstva, uporabljaš obe

možganski hemisferi pri učenju, kako se učiš z vsemi čutili, kar pripomore k boljšemu pomnjenju in učinkovitejšemu učenju. Tudi tega je treba naše osnovnošolce naučiti.

Učitelji opažajo, da se učenci danes ne znajo učiti. Kakšno je tvoje mnenje o tem?

Ja, otroci ne znajo delati z gradivom. Preberejo in mislijo, da že znajo, ne zavedajo pa se, da informacije hitro pozabijo. Opozorila bi še na problem pisanja domačih nalog, kar se mi zdi pri učenju ključno. Danes opažamo, da otroci na splošno ne marajo pisati domačih nalog. Na tem področju bi se dalo še marsikaj narediti, predvsem pa razmisliti o kakovosti domačih nalog.

Že več let organiziraš roditeljske sestanke za starše - o učenju učenja. Kaj jim svetuješ? Kako lahko starši pomagajo svojim otrokom?

S šolsko pedagoginjo Ireno Žorž - Kisilak sva začeli pripravljati delavnice učenja za učence 4. razredov in predavanja za starše. Ob konkretnem primeru (učbeniku, zvezku) sem jim pokazala, kako se pripraviti na učenje in kako se učiti z miselnimi vzorci, kar se mi zdi najpomembnejše. Delavnice za učence in starše sem izvajala več let. Naloga staršev ni, da se učijo namesto svojih otrok, ampak da jim zagotovijo razmere za učenje (miren kotiček za učenje, dovolj spanja ...), da so otroku v podporo, da jih usmerijo, kje naj poiščejo informacije, jih spodbujajo pri delu, spremljajo njihovo delo, da kakšno stvar lahko tudi razložijo, a cilj je, da je otrok čim prej samostojen in odgovoren za svoje učenje. Ključna je komunikacija med učitelji oziroma šolo in starši. Če starši s šolo dobro sodelujejo, se vedno pokažejo dobri rezultati. Staršem svetujem tudi, naj že zelo zgodaj razvijajo delovne navade pri otrocih, da imajo otroci dolžnost poskrbeti za svoje stvari in da ima otrok tudi doma določene naloge, ki jih mora opraviti, npr. pospraviti mizo. S tem otrok gradi odnos do dela, iz katerega se razvijejo učne navade. V zadnjih dveh letih izvajam delavnice za tiste razrede, kjer učitelji začutijo potrebo po tem in me povabijo v razred.

Ali pripravljaš izobraževanja tudi za učitelje sodelavce?

Za učitelje ne pripravljam posebnih izobraževanj. Učitelji pridobivajo znanja pri projektu Sodobni pristopi k učenju, ki na naši šoli poteka že drugo leto. Namen projekta je naučiti učitelje, kako učiti učence se učiti. Poudarek je na učiteljevem poučevanju, aktivnem in veččutnem učenju, motivaciji otrok za učenje, smislu učenja, slogih poučevanja in slogih učenja ... Nekaj znanj so si učitelji pridobili tudi pri projektu Uvajanje koncepta Učne težave v osnovno šolo, kjer smo spregovorili predvsem o podpori učencem z učnimi težavami.

Kaj meniš, kakšna je vloga učitelja za uresničitev kompetence učenje učenja?

Vloga učitelja je zelo pomembna. Pomembno je, da se sami izobražujejo v tej smeri, da načrtujejo poučevanje problemskega pouka, da ustvarijo take razmere, da lahko otrok kritično razmišlja, je ustvarjalen, se ne boji vprašati učitelja ... Predvsem pa je pomembna tudi osebnost učitelja.

Kot pri vsakem procesu je tudi v procesu učenja učenja pomemben rezultat. Ali spremljaš napredek učencev? Kje opažaš največ težav pri učencih?

Pred leti je bil poudarek na delavnicah s celim razredom, že dobri dve leti delam individualno z otroki, ki imajo pri učenju več težav. Učim jih strategij učenja, kako izboljšati delovne navade, si načrtovati tedensko delo – glede na urnik, kar se mi zdi bistveno. Pri učencih, s katerimi delam individualno, spremljam tudi njihov napredek. Tudi starši so mi pri tem ogledalo, kajti velikokrat se tudi oni obrnejo k meni po nasvet, kako pomagati otroku pri učenju.

V zadnjem času se največkrat srečujem z otroki, ki se bojijo nastopanja, ki jih je strah pred pisanjem preizkusov znanja, pred ustnim spraševanjem ... V letošnjem šolskem letu dajem individualno pomoč kar petnajstim učencem z opisanimi težavami. Pri delu si pomagam s tehnikami nevrolingvističnega programiranja, npr. z uporabo pozitivnih avtosugestij, vizualizacijo, dihalnimi vajami, avtogenim treningom, hipnozo, pa tudi z različnimi tehnikami za odpravo strahov ... Učence učim tudi strategij, kako se pripraviti na preizkus

znanja, kako se lotiti reševanja preizkusa znanja, branja navodil ...

Za nas, odrasle, in tudi za nekatere otroke, je to enostavno, druge otroke pa je treba tega naučiti. Veseli me, da se veliko učiteljev pri meni posvetuje in sprašuje po vajah za sproščanje in umirjanje, ki jih pozneje uporabljajo pri pouku. Pomembno je, da ima učitelj orodje v roki. Moja naloga pa je, da prenašam ta orodja.

Vemo, da je pri učenju učenja pomembno ne le, »kaj« smo se naučili, ampak tudi »kako« smo se naučili. Kakšne so tvoje izkušnje?

Pomemben je proces učenja. Najprej je poudarek na psihološki pripravi na učenje; umiriti se pred začetkom učenja, načrtovati učenje, kar pomeni začeti z lažjim predmetom, kar pripomore k boljši motivaciji za učenje, si – v osrednjem delu – vzeti

čas za najtežji predmet in končati z nečim lažjim. Med samim učenjem so pomembni krajši odmori. Pomembno je, da učenje ne sega v pozne ure, ko smo že utrujeni.

Poudarila bi učenje po delih, izpisovanje pomembnih besed oziroma ključnih misli in večkratno ponavljanje.

Kako razumeš staro Senekovo misel: »Ne učimo se za šolo, temveč za življenje.« Ti je blizu?

To mi je zelo blizu. Mislim, da je prav to cilj osnovne šole, da otroci dobijo temeljna znanja, da bodo v življenju znali priti do pravih informacij in jih znali uporabiti v konkretnih situacijah ter da se bodo v kratkem času z veliko veselja veliko naučili.

In od tega bodo, seveda, tudi veliko imeli. ■

Nejc Slanič 2. r.
Mentorica: Nina Krištofelc

